

Det avslutade riksmötet

Riksdagen har hemförlovats och därmed har det första riksmötet på 44 år under en borgerlig regering avslutat sitt värv. Även under detta år har propositionerna duggat tätt, om än icke i den högt uppdrivna takt som präglade herrar Palmes och Lidboms nästan hysteriska lagstiftningsiver åren 70–76.

Många lagförslag låg i det närmaste färdigskrivna i departementen när regimskiftet ägde rum. De har sedan på ett mer eller mindre lyckat sätt retuscherats och stuvats om av de borgerliga. Bättre har resultatet blivit när den nya regeringen från början omhänderhaft författarskapet.

Den borgerliga regeringens initiativ och vedermödor under sin första höst- och vårtermin avspeglas i riksdagstrycket. Där finns den nödtvungna satsningen på sysselsättningen. Den första budgeten lades fram; trots ett rekordunderskott gavs den en expansiv inriktning för att motverka nedgången i industrissysselsättningen. Där återfinns åtstramningspaketet med momshöjningen. Där finns de många särskilda propositionerna med miljarder åt varven, åt rederinäringen, åt teko-industrin, åt större förlustföretag på bruksorter, åt NJA. Illa har det smakat för mången borgerlig riksdagsman att i utskotten bejaka de statliga subventionerna till näringslivet. Men alternativet hade varit värre: att den borgerliga regeringens första regeringsår skulle präglas av en sysselsättningskris!

De borgerligas bestämda vilja att föra vidare en socialt inriktad reformpolitik har dokumenterats i riksdagsarbetet genom förslag om höjda pensioner och barnbidrag, för-

längd föräldraförsäkring, förbättrat stöd åt de handikappade. En hel del vallöften har redan förverkligats. Dit hör tex reformering av egenföretagarnas beskattning, en höjning av det avgiftsfria beloppet vid uttag av ATP för företagare och fria yrkesutövare, slopande av makeprövningen i det studiesociala stödet, ökade resurser åt hemsjukvården.

För att få en rättvisande bild av regeringens initiativ under de första åtta månaderna måste utredningsväsendet tas med i bilden. Parallellt med att riksdagen förelades förslag om utvidgad rösträtt för utlandssvenskar samt en länsdemokratireform tillsatte regeringen en utredning om en ytterligare förstärkning av skyddet för de medborgerliga fri- och rättigheterna. Problemet med den växande byråkratin angrips med inte mindre än fyra utredningar. De tre skatteutredningarna fick nya direktiv samt en ny tidsplan, som skall möjliggöra för regeringen att ta ett samlat grepp om skatteproblematiken inför 1979 års val. Även på bostads- och markpolitikens område har vissa antisocialistiska förslag lagts fram. Nedrustningen av försvaret bromsas upp i försvarspropositionen.

Som framgår av denna genomgång har regeringen använt sig av den nyvunna regeringsmakten och i praktisk handling visat vilka möjligheter innehavet av denna makt ger att vrida samhällsutvecklingen i en annorlunda riktning: Samtidigt har regering och borgerlig majoritet i riksdagen haft gott om tid att konstatera hur trögt det svenska statsmaskineriet är med den nådiga tågordningen genom utredningar, remissförfarande och lagförfattande. Allvarigare har för re-

geringen varit att nödgas konstatera hur litet manöverutrymme en vanskött ekonomi ger dem som skall styra landet.

Ekonomi och kärnkraften är de två stora stötestenarna för regeringen. Båda två måste hanteras på ett någorlunda rimligt sätt under innevarande valperiod om regeringen skall få förnyat förtroende i 1979 års val. Det är frestande att säga att ekonomin är den reella frågan av de två. Reell såtillvida att Sverige under ett antal år har levt över sina tillgångar och att vi i dag har en utlandsskuld som måste betalas av och ett kostnadsläge som måste rättas till. Kärnkraftsfrågan är naturligtvis reell i den meningen att problemet med vår och världens energiförsörjning på ett eller annat sätt måste lösas, men den nuvarande lösningen i ärendet skapades i valrörelsen.

Det är inte bara regeringens aktivitet som

avspeglas i riksdagstrycket utan också den nya oppositionens. I partimotion efter partimotion utvecklar socialdemokraterna sin gamla invanda politik. Det är intressant och beaktansvärt att konstatera hur litet av nytänkande en slagen socialdemokrati ännu lyckats prestera. Kraven handlar om ökad statlig styrning, ökat statligt ägande, höjda arbetsgivaravgifter, en ny generalklausul på skatteområdet osv. I tal efter tal i kammaren utvecklar Olof Palme sina teser om svek och skrämselkampanj, om socialdemokratin som det enda löntagarpartiet och därmed de enda legitima makthavarna. Full fart framåt i gamla hjulspår tycks vara det socialdemokratiska lösenordet. Därmed kommer valet 1979 mera att handla om den borgerliga regeringens sätt att sköta sig än om den eventuella lockelsen i ett socialdemokratiskt alternativ.